

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2025, sp. zn. Cpjn 202/2025, ECLI:CZ:NS:2025:CPJN.202.2025.1

Číslo: 2/2025

Právní věta:

[1] Rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona musí být vždy odůvodněno.

[2] Proti rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 je odvolání přípustné.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.06.2025

Spisová značka: Cpjn 202/2025

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Oddlužení

Předpisy: § 136 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb.
§ 136 odst. 5 zákona č. 182/2006 Sb.

Druh: Stanoviska

Sbírkový text rozhodnutí:

S t a n o v i s k o

občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2025 k výkladu § 136 odst. 3 a 5 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), o zálohách na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce při oddlužení za období do schválení oddlužení.

1. Nejvyšší soud, který je povolán sledovat a vyhodnocovat pravomocná rozhodnutí soudů [§ 14 odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů], zjistil na základě podnětu Ministerstva spravedlnosti, že po změnách zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), provedených s účinností od 1. 10. 2024 zákonem č. 252/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční

činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a po změnách vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů (dále jen „vyhláška o odměně“), provedených s účinností od 1. 10. 2024 vyhláškou č. 253/2024 Sb., kterou se mění vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů, nepostupují insolvenční soudy jednotně při výkladu § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona při určování zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce při oddlužení za období do schválení oddlužení.

2. Po vyhodnocení postupu soudů podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona zaujalo občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu na návrh předsedkyně občanskoprávního a obchodního kolegia v zájmu zajištění jednotného rozhodování soudů následující

s t a n o v i s k o:

[1] Rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona musí být vždy odůvodněno.

[2] Proti rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 je odvolání přípustné.

O d ů v o d n ě n í:

a) Podkladové materiály

1) Rozhodnutí insolvenčních soudů prvního stupně

3. K té části pokladových materiálů, kterou představují rozhodnutí (usnesení) krajských soudů coby insolvenčních soudů prvního stupně, Nejvyšší soud úvodem uvádí, že všechna dále označená rozhodnutí jsou rozhodnutími o úpadku spojenými s rozhodnutím o povolení oddlužení, vydanými na základě insolvenčního návrhu dlužníka spojeného s návrhem na povolení oddlužení, která vždy obsahují (krom jiných) výroky o zjištění úpadku dlužníka, o povolení oddlužení dlužníku, o ustanovení insolvenčního správce dlužníka a o povinnosti dlužníka platit insolvenčnímu správci od rozhodnutí o povolení oddlužení do rozhodnutí o schválení oddlužení určené měsíční zálohy na odměnu a na náhradu hotových výdajů. V podrobnostech bude dále rozebrána jen podoba výroků o zálohách (a výroků s nimi spojených). Dále označená rozhodnutí krajských soudů přitom představují pouze „typové vzorky“ demonstrující přístupy insolvenčních soudů k určování záloh.

4. Tak např. Krajský soud v Brně v usnesení ze dne 8. 11. 2024, č. j. KSBR 40 INS 18300/2024-A-6, uložil dlužníku (X. výrokem), aby za každý započatý kalendářní měsíc platil insolvenčnímu správci k určenému dni měsíce zálohu na odměnu ve výši 1 650 Kč a zálohu na náhradu hotových výdajů ve výši 150 Kč (tedy ve výši stanovené pro odměnu v § 3 odst. 2 písm. a/ vyhlášky o odměně a pro hotové výdaje v § 7 odst. 4 vyhlášky o odměně), dodává, že je-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, bude tato částka zvýšena o částku odpovídající dani z přidané hodnoty dle zákonné sazby.

5. V usnesení ze dne 8. 11. 2024, č. j. KSBR 31 INS 16701/2024-A-6, Krajský soud v Brně uložil dlužníku (IX. výrokem) platbu měsíčních záloh souhrnnou částkou 1 800 Kč dodává, že je-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, bude tato částka činit 2 178 Kč a že zálohy platí dlužník pouze v rozsahu, ve kterém k jejich úhradě nepostačují peněžní prostředky získané postupem podle VIII. výroku usnesení. Oním VIII. výrokem usnesení insolvenční soud předtím přikázal „plátcí příjmu dlužníka“ (dále označenému) nebo „plátcí jiného příjmu“, aby po doručení usnesení prováděl za každý i započatý kalendářní měsíc srážky za účelem uhrazení zálohy na

odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce náležející za období do schválení oddlužení. Současně určil, že plátce mzdy nebo plátce jiného příjmu provádí srážky v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí uspokojeny přednostní pohledávky, nejvýše však v celkové výši 1 800 Kč, není-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, nebo ve výši 2 178 Kč, je-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty. Nestačí-li sražená částka k uhrazení zálohy, postihnou se těmito srážkami i peněžní prostředky podléhající zajištění podle § 109 odst. 2 insolvenčního zákona. Částky sražené ze mzdy a z jiného příjmu dlužníka zašle plátce mzdy dlužníka, popřípadě plátce jiného příjmu dlužníka (určeným způsobem) insolvenčnímu správci, bez ohledu na právní moc tohoto rozhodnutí. Dále insolvenční soud dodal, že zákaz vyplatit takto postiženou část mzdy, platu nebo jiného příjmu dlužníka se vztahuje na mzdu, plat nebo jiný příjem dlužníka i u každého dalšího plátce, u kterého bude dlužník zaměstnán nebo od něhož bude pobírat jiný příjem.

6. Usnesením ze dne 7. 11. 2024, č. j. KSHK 35 INS 18665/2024-A-5, Krajský soud v Hradci Králové (XIV. výrokem) přikázal plátcí mzdy dlužnice (dále označenému), aby po doručení usnesení prováděl z příjmu dlužnice za účelem uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce srážky ve stejném rozsahu, jako při výkonu rozhodnutí pro uspokojení přednostní pohledávky, maximálně však do výše 2 178 Kč, a takto sražené částky aby nevyplácel dlužnici, ale zasílal insolvenčnímu správci, bez zřetele k právní moci usnesení. Tamtéž insolvenční soud uvedl, že plátce mzdy je povinen oznámit mu do 1 týdne, že od něj dlužnice přestala pobírat mzdu a zaslat mu vyúčtování provedených srážek, dodávaje, že příkaz se vztahuje i na všechny pozdější plátce mzdy, popřípadě jiných příjmů dlužnice postižitelných výkonem rozhodnutí srážkami ze mzdy povinné. Stejným výrokem uložil insolvenční soud dlužnici, aby v případě, že plátcem mzdy sražené peněžní prostředky v daném měsíci nepostačují k uhrazení plné výše zálohy na odměnu a náhradu hotových výdajů ve výši 2 178 Kč, doplatila insolvenčnímu správci tuto zálohu do uvedené výše, a to vždy nejpozději ke každému 25. dni v měsíci.

7. V usnesení ze dne 16. 10. 2024, č. j. KSCB 26 INS 16851/2024-A-8, Krajský soud v Českých Budějovicích uložil dlužnici (VII. výrokem) platbu měsíčních záloh (na odměnu a náhradu hotových výdajů) souhrnnou částkou 1 800 Kč „s připočtením“ částky odpovídající dani z přidané hodnoty, je-li insolvenční správce jejím plátcem (písmeno b/), a dále platbu měsíčních záloh na odměnu za přezkoumané přihlášky ve výši „nejméně“ 2 000 Kč, opět „s připočtením“ částky odpovídající dani z přidané hodnoty, je-li insolvenční správce jejím plátcem (písmeno c/).

8. Usnesením ze dne 16. 10. 2024, č. j. KSPA 56 INS 16899/2024-A-6, Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (XII. výrokem) uložil „plátcí příjmu dlužnice“ (dále označenému), aby po doručení usnesení prováděl z příjmu dlužnice za účelem uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce srážky ve stejném rozsahu, jako při výkonu rozhodnutí pro uspokojení přednostní pohledávky, maximálně však do výše 2 178 Kč, a aby takto sražené částky nevyplácel dlužnici, ale zasílal je insolvenčnímu správci. Tamtéž insolvenční soud uvedl, že „plátce příjmu“ je povinen oznámit mu do 1 týdne, že od něj dlužnice přestala pobírat příjem a zaslat mu vyúčtování provedených srážek, dodávaje, že příkaz se vztahuje i na všechny pozdější plátce mzdy, popřípadě jiných příjmů dlužnice postižitelných výkonem rozhodnutí srážkami ze mzdy povinné. Stejným výrokem uložil insolvenční soud dlužnici, aby v případě, že v daném měsíci srážka z jejího příjmu nebude dosahovat částky 2 178 Kč, poukázala neuhrazenou část zálohy insolvenčnímu správci. XIII. výrokem usnesení pak insolvenční soud uložil dlužnici, aby insolvenčnímu správci zasílala 2 500 Kč měsíčně jako zúčtovatelnou zálohu na úhradu odměny za přihlášky, splatnou vždy k 25. dni v měsíci, s tím, že tuto povinnost dlužnice nemá „v případě, že má nařízen výkon rozhodnutí, nebo exekuci srážkami ze mzdy či jiného příjmu“.

9. V usnesení ze dne 6. 11. 2024, č. j. KSHK 70 INS 18536/2024-A-5, Krajský soud v Hradci Králové (XIV. výrokem) uložil plátcí mzdy dlužníka (dále označenému), aby po doručení usnesení prováděl z příjmu dlužníka za účelem uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce srážky

ve stejném rozsahu, jako při výkonu rozhodnutí pro uspokojení přednostní pohledávky, maximálně však do výše 2 178 Kč, a aby takto sražené částky nevyplácel dlužníku, ale zasílal je insolvenčnímu správci, bez zřetele k právní moci usnesení. Tamtéž insolvenční soud uvedl, že plátce mzdy je povinen oznámit mu do 1 týdne, že od něj dlužník přestal pobírat mzdu a zaslat mu vyúčtování provedených srážek, dodávaje, že příkaz se vztahuje i na všechny pozdější plátce mzdy, popřípadě jiných příjmů dlužníka postižitelných výkonem rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného. Týmž výrokem insolvenční soud uložil dlužníku platit insolvenčnímu správci zálohy na odměnu a na náhradu hotových výdajů ve výši 11 937,50 Kč vždy k 25. dni v měsíci.

10. Usnesením ze dne 18. 12. 2024, č. j. MSPH 55 INS 21563/2024-A-6, Městský soud v Praze uložil (IX. výrokem) „plátcí příjmů dlužníka“, jakož i „každému dalšímu plátcí mzdy nebo plátcí jiného příjmu dlužníka postižitelného výkonem rozhodnutí srážkami ze mzdy“, aby od doručení usnesení prováděl srážky za účelem uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí uspokojeny přednostní pohledávky, nejvýše však částkou 1 800 Kč měsíčně, „zvýšenou o daň z přidané hodnoty, je-li insolvenční správce plátcem této daně“, a aby sražené částky nevyplácel dlužníku, ale aby je zaslal insolvenčnímu správci. Tamtéž insolvenční soud dodal, že nestačí-li sražená částka k uhrazení zálohy, postihnou se těmito srážkami přednostně i peněžní prostředky podléhající zajištění podle § 109 odst. 2 insolvenčního zákona. X. výrokem usnesení pak insolvenční soud pro případ, že k úhradě zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce nepostačují peněžní prostředky získané postupem podle IX. výroku usnesení, uložil dlužníku doplácet insolvenčnímu správci zálohu na odměnu a hotové výdaje do částky 1 800 Kč měsíčně, zvýšené o daň z přidané hodnoty, je-li insolvenční správce plátcem této daně. XI. výrokem usnesení insolvenční soud uložil dlužníku, aby nad rámec povinnosti podle IX. výroku usnesení zaplatil insolvenčnímu správci na záloze na odměnu z počtu přezkoumávaných přihlášek pohledávek věřitelů částku 1 000 Kč za každou přihlášku věřitele pohledávky, zvýšenou o daň z přidané hodnoty je-li insolvenční správce plátcem této daně, maximálně však v rozsahu, v jakém z jeho příjmů mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

11. Všechna výše citovaná usnesení insolvenčních soudů prvního stupně pak mají společné i to, že neobsahují odůvodnění a že ohledně shora reprodukováných výroků obsahují poučení o nepřípustnosti odvolání.

12. K absenci odůvodnění usnesení Krajského soudu v Brně č. j. KSBK 40 INS 18300/2024-A-6 uvádí, že se jím ve smyslu § 169 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval; ostatní usnesení se potud dovolávají ustanovení § 397 odst. 1 insolvenčního zákona, přičemž usnesení č. j. KSCB 26 INS 16851/2024-A-8 a č. j. KSPA 56 INS 16899/2024-A-6 odkazují též na § 136 odst. 4 insolvenčního zákona.

13. Poučení o nepřípustnosti odvolání proti výrokům o zálohách se v usneseních Krajského soudu v Brně č. j. KSBK 40 INS 18300/2024-A-6 a č. j. KSBK 31 INS 16701/2024-A-6 neopírá o odkaz na žádné zákonné ustanovení. V usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. KSCB 26 INS 16851/2024-A-8 se potud odkazuje na § 141 odst. 1 a § 397 odst. 1 insolvenčního zákona, v usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích č. j. KSPA 56 INS 16899/2024-A-6 a v usneseních Krajského soudu v Hradci Králové č. j. KSHK 35 INS 18665/2024-A-5 a č. j. KSHK 70 INS 18536/2024-A-5 se odkazuje na § 91, § 141 odst. 1 a § 397 odst. 1 insolvenčního zákona a v usnesení Městského soudu v Praze č. j. MSPH 55 INS 21563/2024-A-6 se odkazuje na § 91 insolvenčního zákona.

14. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové dále obsahují poučení pro plátce mzdy dlužníka, podle kterého povinnost, kterou mu insolvenční soud ukládá (označeným výrokem usnesení), jej nezbavuje povinnosti provádět srážku z dlužníkovy mzdy nad částku uvedenou v onom výroku podle dříve doručených exekučních příkazů a nad rámec částky uvedené ve výroku deponovat provedenou

srážku. Stejný typ poučení obsahuje i usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích, v němž se navíc uvádí, že pro pohledávky věřitelů na výživném ze zákona vzniklé po zahájení insolvenčního řízení lze provést nebo vést výkon rozhodnutí či exekuci srážkami ze mzdy do prohlášení konkursu nebo schválení oddlužení, ledaže insolvenční soud rozhodne jinak kvůli důvodné pochybnosti, že takový výkon rozhodnutí nebo exekuce sleduje zneužití práva na úkor ostatních věřitelů (§ 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona).

2) Rozhodnutí odvolacích insolvenčních soudů

15. K té části pokladových materiálů, kterou představují rozhodnutí (usnesení) vrchních soudů coby odvolacích insolvenčních soudů, Nejvyšší soud úvodem uvádí, že všechna dále označená rozhodnutí jsou zkoumána jen v rozsahu, v němž reagují na odvolání, která směřují proti výrokům o zálohách podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona. Jde opět jen o „typové vzorky“ demonstrující přístupy odvolacích insolvenčních soudů k přezkumu výroků o zálohách.

16. Tak např. Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 27. 2. 2025, č. j. KSPH 74 INS 21658/2024, 2 VSPH 139/2025-A-25, odmítl (podle § 218 písm. c/ o. s. ř.) odvolání dlužníků (manželů) proti výroku usnesení, kterým jim Krajský soud v Praze uložil platit zálohu na odměnu insolvenčního správce za přezkum přihlášek pohledávek (částkou 5 000 Kč měsíčně). Odmítnutí odvolání odůvodnil odvolací soud (v 12. až 14. odstavci odůvodnění) tak, že rozhodnutí podle § 136 odst. 5 věty druhé insolvenčního zákona je součástí rozhodnutí o povolení oddlužení, proti němuž není odvolání přípustné (§ 397 odst. 1 insolvenčního zákona) a které je vydáváno (ve smyslu § 397 odst. 4 insolvenčního zákona) bez odůvodnění, přičemž insolvenční zákon nestanoví, že proti (dílčímu) rozhodnutí podle § 136 odst. 5 věty druhé insolvenčního zákona je odvolání přípustné. K tomu dále dodal, že rozhodnutí, kterým insolvenční soud ukládá dlužníku platit zálohy na odměnu a náhradu hotových výdajů insolvenčního správce v rozsahu, ve kterém k úhradě těchto záloh nepostačují srážky ze mzdy nebo jiného příjmu dlužníka, je svou povahou rozhodnutím, které insolvenční soud vydává při výkonu dohlédací činnosti (§ 10 písm. b/ insolvenčního zákona ve spojení s § 11 odst. 1 insolvenčního zákona), proti němuž není odvolání přípustné, jelikož insolvenční zákon nestanoví jinak (§ 91 insolvenčního zákona). Podle odvolacího soudu není účelem posuzované právní úpravy prodlužování úvodní fáze insolvenčního řízení; správnost rozhodnutí podle § 136 odst. 5 věty druhé insolvenčního zákona lze (přitom) posuzovat v rámci opravných prostředků podaných proti dalším (konečným) rozhodnutím insolvenčního soudu, např. proti rozhodnutí o neschválení oddlužení nebo proti rozhodnutí o splnění oddlužení. Typově shodnou argumentaci obsahuje (v 9. až 11. odstavci odůvodnění) i usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 2. 2025, č. j. KSLB 57 INS 17379/2024, 2 VSPH 1316/2024-B-13.

17. V usnesení ze dne 11. 3. 2025, č. j. KSPH 71 INS 1328/2025, 6 VSPH 237/2025-A-12, odůvodnil Vrchní soud v Praze (v 12. a 13. odstavci odůvodnění) závěr o objektivní nepřipustnosti odvolání proti výroku usnesení, kterým Krajský soud v Praze uložil dlužnici platit zálohu na odměnu insolvenčního správce za přezkum přihlášek pohledávek (částkou 2 000 Kč měsíčně, případně zvýšenou o částku odpovídající dani z přidané hodnoty), tak, že usnesení, jímž insolvenční soud rozhoduje o tom, zda insolvenčnímu správci povolí zálohu na odměnu a hotové výdaje, je rozhodnutím, které vydává při výkonu dohlédací činnosti (§ 10 písm. b/ insolvenčního zákona ve spojení s § 11 insolvenčního zákona) a proti němuž není odvolání přípustné, jelikož insolvenční zákon nestanoví jinak (§ 91 insolvenčního zákona). Potud odvolací soud poukázal na závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2020, sen. zn. [29 NSČR 130/2019](#), uveřejněného pod číslem 20/2021 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 20/2021“) [usnesení je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu]. Odtud odvolací soud dovodil, že stejný závěr se uplatní při rozhodování insolvenčního soudu podle § 136 odst. 5 věty druhé insolvenčního zákona, dodávaje, že uvedené nutně platí též pro rozhodnutí, jímž je dlužníku v rozhodnutí o úpadku, s nímž je spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, uložena povinnost platit

zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce, jelikož jde o obligatorní výrok, jehož vydání zákon ukládá (§ 10 písm. a/ insolvenčního zákona) a jímž je dlužníku uložena zákonná povinnost (§ 11 odst. 1 insolvenčního zákona). Typově shodnou argumentaci obsahuje (v 11. a 12. odstavci odůvodnění) i usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 3. 2025, č. j. KSPH 69 INS 1962/2025, 5 VSPH 277/2025-A-13.

18. Oproti tomu v usnesení ze dne 21. 2. 2025, č. j. KSPH 74 INS 19735/2024, 3 VSPH 10/2025-A-16, se Vrchní soud v Praze věcně zabýval odvoláním dlužníka proti té části výroku usnesení, kterou Krajský soud v Praze uložil dlužníku platit zálohu na odměnu insolvenčního správce za přezkum přihlášek pohledávek (částkou 2 000 Kč měsíčně, případně zvýšenou o částku odpovídající dani z přidané hodnoty). Odvolací soud změnil odvoláním napadenou část výroku tak, že taková povinnost se dlužníku neukládá.

19. V 11. až 13. odstavci odůvodnění k tomu odvolací soud především vyložil, že v rozhodnutí o úpadku dlužníka, s nímž je spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, odpovídají § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona jediné výroky, kterými insolvenční soud:

(1) přikáže plátcí příjmu dlužníka (má-li dlužník postižitelný příjem), aby do rozhodnutí o (ne)schválení oddlužení prováděl z dlužníkova příjmu každý měsíc (a na účet majetkové podstaty poukazoval) srážky v rozsahu dle § 136 odst. 3 (věty druhé a třetí) insolvenčního zákona, nejvýše však do částky 1 800 Kč (při společném oddlužení manželů do částky 2 700 Kč), nebo (s připočtením částky odpovídající dani z přidané hodnoty, je-li insolvenční správce jejím plátcem), nejvýše do částky 2 178 Kč (při společném oddlužení manželů do částky 3 267 Kč),

a současně

(2) uloží dlužníku, aby po uvedené dobu platil (na účet majetkové podstaty poukazoval) každý měsíc zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce v rozsahu doplatku, který by scházel do uvedené maximální výše srážek z jeho příjmu.

20. Při dodržení takové formulace jde (podle odvolacího soudu) o rozhodnutí, se kterými insolvenční zákon výslovně počítá [jde o obligatorní (zákonem stanovenou) součást rozhodnutí o úpadku, s nímž je spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení] a která mají povahu rozhodnutí vydaných při výkonu dohlédací činnosti insolvenčního soudu dle § 11 odst. 1 insolvenčního zákona (ve spojení s § 10 písm. b/ insolvenčního zákona), proti nimž není odvolání objektivně přípustné (podle § 91 insolvenčního zákona, protože insolvenční zákon nestanoví jinak).

21. Výrok, kterým insolvenční soud v rozhodnutí o úpadku dlužníka spojeném s povolením oddlužení ukládá dlužníku obligatorně (podle § 136 odst. 5 věty druhé insolvenčního zákona) platit (nebo do určené výše doplatit) do majetkové podstaty zálohy na odměnu a náhradu hotových výdajů insolvenčního správce, které nejsou kryty srážkami z dlužníkova příjmu prováděnými dle § 136 odst. 3 insolvenčního zákona, se liší (podle odvolacího soudu) od rozhodnutí, kterým insolvenční soud podle § 38 odst. 4 insolvenčního zákona v průběhu insolvenčního řízení případně (fakultativně), povolí insolvenčnímu správci čerpání zálohy na odměnu a hotové výdaje (srov. [R 20/2021](#)).

22. Následně odvolací soud uzavřel (v 15. až 17. odstavci odůvodnění), že odvoláním napadený výrok o záloze na odměnu insolvenčního správce za přezkum přihlášek pohledávek nemá oporu v § 136 odst. 5 větě druhé insolvenčního zákona (ani v jiných ustanoveních insolvenčního zákona), takže insolvenční soud jím excesivně vybočil z mezí své dohlédací činnosti, pročež se nemůže uplatnit § 91 insolvenčního zákona a odvolání je přípustné. Změna dotčeného výroku je pak odůvodněna absencí zákonné opory pro jeho vydání.

23. Typově shodnou argumentaci obsahuje (v 9. až 16. odstavci odůvodnění) též usnesení ze dne 31. 3. 2025, č. j. KSPH 71 INS 19028/2024, 3 VSPH 1347/2024-A-15, jímž Vrchní soud v Praze změnil k odvolání dlužníka usnesení Krajského soudu v Praze ve výroku o povinnosti dlužníka platit zálohu na odměnu insolvenčního správce za přezkum přihlášek pohledávek (částkou 2 000 Kč měsíčně, případně zvýšenou o částku odpovídající dani z přidané hodnoty) tak, že taková povinnost se dlužníku neukládá.

b) Rozhodná právní úprava

24. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona a občanského soudního řádu (v aktuálním znění):

§ 4 (insolvenčního zákona) Způsob řešení úpadku

(...)

(2) Rozhodnutím insolvenčního soudu o způsobu řešení úpadku se rozumí,

a/ jde-li o konkurs nebo o některý ze zvláštních způsobů řešení úpadku, rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka (dále jen „rozhodnutí o prohlášení konkursu“),

b/ jde-li o reorganizaci, rozhodnutí o povolení reorganizace a

c/ jde-li o oddlužení, rozhodnutí o povolení oddlužení.

§ 5 (insolvenčního zákona) Zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

a/ insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;

(...)

§ 7 (insolvenčního zákona) Použití občanského soudního řádu a zákona o zvláštních řízeních soudních

Nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

§ 8 (insolvenčního zákona)

Ustanovení části první a čtvrté tohoto zákona se použijí, jen nestanoví-li tento zákon v části druhé ohledně některého ze způsobů řešení úpadku jinak.

§ 10 (insolvenčního zákona) Insolvenční soud

Insolvenční soud v insolvenčním řízení

a/ vydává rozhodnutí, jejichž vydání zákon ukládá nebo předpokládá,

b/ průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících (dále jen „dohledací činnost“).

§ 11 (insolvenčního zákona)

(1) Při výkonu dohlédací činnosti insolvenční soud rozhoduje o záležitostech, které se týkají průběhu insolvenčního řízení, činí opatření potřebná k zajištění jeho účelu a ukládá povinnosti, týkající se činnosti jednotlivých subjektů řízení.

(2) Insolvenční soud je oprávněn vyžadovat od insolvenčního správce zprávy a vysvětlení o jeho postupu, nahlížet do jeho účtů a konat potřebná šetření. Je oprávněn dávat insolvenčnímu správci pokyny a uložit mu, aby si vyžádal k určitým otázkám stanovisko věřitelského výboru.

§ 38 (insolvenčního zákona)

(1) Insolvenční správce má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů. V případě konkursu se výše odměny určí z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek a z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele. Je-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu k odměně a k náhradě hotových výdajů částka odpovídající této dani, kterou je insolvenční správce povinen z odměny a z náhrady hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu.

(...)

§ 91 (insolvenčního zákona)

Proti rozhodnutím, která insolvenční soud učinil při výkonu dohlédací činnosti včetně předběžných opatření, není odvolání přípustné, pokud zákon nestanoví jinak.

§ 109 (insolvenčního zákona)

(1) Se zahájením insolvenčního řízení se spojují tyto účinky:

(...)

c/ výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést. Pro pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168) a pohledávky jim na roveň postavené (§ 169) však lze provést nebo vést výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka, na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5 a s omezeními tímto rozhodnutím založenými. Pro pohledávky věřitelů na výživném ze zákona vzniklé po zahájení insolvenčního řízení však lze provést nebo vést výkon rozhodnutí či exekuci srážkami ze mzdy do prohlášení konkursu nebo schválení oddlužení, ledaže insolvenční soud rozhodne jinak kvůli důvodné pochybnosti, že takový výkon rozhodnutí nebo exekuce sleduje zneužití práva na úkor ostatních věřitelů. Není-li dále stanoveno jinak, výkon rozhodnutí nebo exekuce se i nadále nařizuje nebo zahajuje a provádí proti povinnému,

(...)

(2) Úkonem, jímž se provádí výkon rozhodnutí nebo exekuce, není úkon učiněný k zajištění dlužníkovy majetku pro účely jeho postižení takovým výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Se zahájením insolvenčního řízení se spojují také další účinky stanovené zákonem.

(...)

Rozhodnutí o úpadku § 136

(1) Insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, je-li osvědčením nebo dokazováním zjištěno, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí.

(2) Rozhodnutí o úpadku musí obsahovat

a/ výrok o tom, že se zjišťuje úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek,

b/ výrok, jímž insolvenční soud ustanovuje insolvenčního správce,

c/ údaj o tom, kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku,

d/ výzvu, aby věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve lhůtě 2 měsíců, s poučením o následcích jejího zmeškání,

e/ výzvu, aby věřitelé insolvenčnímu správci neprodleně sdělili, jaká zajišťovací práva uplatní na dlužníkových věcech, právech, pohledávkách nebo jiných majetkových hodnotách, s poučením, že jinak mohou odpovídat za škodu nebo jinou újmu vzniklou tím, že do majetkové podstaty nebude včas sepsán majetek dlužníka sloužící k zajištění, nebo tím, že nebudou včas zjištěna zajišťovací práva; to neplatí, jsou-li tato zajišťovací práva zřejmá z veřejného seznamu,

f/ není-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, výrok, jímž se určí místo a termín konání schůze věřitelů a přezkumného jednání; je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, výrok, jímž se uloží insolvenčnímu správci podat insolvenčnímu soudu ve lhůtě do 2 měsíců po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek zprávu o přezkumu, zprávu pro oddlužení a předložit soupis majetkové podstaty,

g/ výrok, jímž se uloží dlužníku, který tak dosud neučinil, aby ve stanovené lhůtě sestavil a odevzdal insolvenčnímu správci seznam svého majetku s uvedením svých dlužníků, a není-li způsobem řešení úpadku oddlužení, seznam závazků s uvedením svých věřitelů,

h/ je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, výzvu, aby v případě zájmu přihlášení věřitelé insolvenčnímu soudu sdělili, že mají zájem o výkon funkce ve věřitelském orgánu,

i/ je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, výzvu nezajištěným věřitelům, aby soudu ve lhůtě do 7 dnů od zveřejnění zprávy pro oddlužení v insolvenčním rejstříku navrhli konání schůze věřitelů podle § 399 odst. 1 nebo aby v této lhůtě hlasovali podle § 400, s poučením o následcích zmeškání této lhůty.

(3) V rozhodnutí o úpadku spojeném s rozhodnutím o povolení oddlužení, případně kdykoliv po povolení oddlužení, insolvenční soud přikáže plátcí mzdy nebo jiného příjmu dlužníka, aby prováděl srážky za účelem uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce

náležící za období do schválení oddlužení. Plátce mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí uspokojeny přednostní pohledávky, nejvýše však ve výši stanovené prováděcím právním předpisem; ustanovení § 391 odst. 2 a § 398 odst. 5 se použijí obdobně. Nestačí-li sražená částka k uhrazení zálohy, postihnou se těmito srážkami i peněžní prostředky podléhající zajištění podle § 109 odst. 2.

(4) Je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, rozhodnutí nemusí obsahovat odůvodnění, jestliže žádný z věřitelů neuplatnil stanovisko podle § 389 odst. 2 písm. a/ a nebyly zde pochybnosti podle § 397 odst. 1.

(5) V rozhodnutí o úpadku rozhodne insolvenční soud také o žádosti dlužníka o prodloužení lhůty k předložení reorganizačního plánu (§ 316 odst. 5 a 6). V rozhodnutí o úpadku, s nímž je spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, uloží insolvenční soud dále dlužníku, aby platil zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce alespoň v minimální výši stanovené prováděcím právním předpisem, a to v rozsahu, ve kterém k úhradě těchto záloh nepostačují peněžní prostředky získané postupem podle odstavce 3.

(...)

§ 141 (insolvenčního zákona) Odvolání proti rozhodnutí o úpadku

(1) Proti rozhodnutí o úpadku vydanému na základě insolvenčního návrhu dlužníka není odvolání přípustné. Proti rozhodnutí o úpadku vydanému na základě insolvenčního návrhu věřitele se může odvolat pouze dlužník; odvoláním však lze namítat pouze to, že rozhodnutí o úpadku nemělo být vydáno proto, že úpadek není osvědčen, nebo proto, že tomu brání překážka stanovená v tomto zákoně. Ke skutečnostem, které nastaly nebo vznikly po vydání rozhodnutí soudu prvního stupně, se v odvolacím řízení nepřihlíží.

(....)

§ 148 (insolvenčního zákona)

(...)

(3) Jestliže dlužník společně s insolvenčním návrhem podá návrh na povolení oddlužení, spojí insolvenční soud s rozhodnutím o úpadku i rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.

§ 397 (insolvenčního zákona)

(1) Nedojde-li ke zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení ani k jeho odmítnutí nebo zamítnutí, insolvenční soud oddlužení povolí. V pochybnostech o tom, zda dlužník je oprávněn podat návrh na povolení oddlužení, insolvenční soud oddlužení povolí a tuto otázku prozkoumá v průběhu schůze věřitelů svolané k projednání způsobu oddlužení a hlasování o jeho přijetí. Insolvenční soud oddlužení nepovolí do doby, než mu dlužník předloží seznam majetku. Rozhodnutí o povolení oddlužení nemusí obsahovat odůvodnění a se doručuje pouze dlužníku. Odvolání proti němu není přípustné.

(2) Postup podle § 395 odst. 6 insolvenční soud odůvodní v rozhodnutí o povolení oddlužení. Odvolání proti tomuto rozhodnutí může podat věřitel.

(...)

(...)

(2) Vyhotovení každého usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na předběžné opatření, návrhu na zajištění důkazu, návrhu na zajištění předmětu důkazního prostředku ve věcech týkajících se práv z duševního vlastnictví nebo jinému návrhu, jemuž nikdo neodporoval, nebo usnesení, které se týká vedení řízení, anebo usnesení podle § 104a, nemusí obsahovat odůvodnění. Odůvodnění nemusí obsahovat rovněž usnesení, kterým bylo rozhodnuto nikoli ve věci samé, připouští-li to povaha této věci a je-li z obsahu spisu zřejmé, na základě jakých skutečností bylo rozhodnuto; v tomto případě se ve výroku usnesení uvedou zákonná ustanovení, jichž bylo použito, a důvod rozhodnutí.

(...)

Účastník může napadnout rozhodnutí okresního soudu nebo rozhodnutí krajského soudu vydané v řízení v prvním stupni odvoláním, pokud to zákon nevylučuje.

Odvolací soud odmítne odvolání, které

(...)

c/ směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není odvolání přípustné.

c) Závěry literatury

25. Při respektu k zásadám, jež zkoumání smyslu a účelu zákona nastavil Ústavní soud (pojmenováním podmínek priority výkladu *e ratione legis*) např. již ve stanovisku svého pléna ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 1/96](#), uveřejněném pod číslem 9/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, Nejvyšší soud z dostupné „literatury“ posuzoval především důvodovou zprávu k vládnímu návrhu pozdějšího zákona č. 252/2024 Sb. (kterou byla úprava záloh na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce při oddlužení začleněna do § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona).

26. Vládní návrh pozdějšího zákona č. 252/2024 Sb. projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 9. volebním období (od roku 2021- dosud) jako tisk č. 491, přičemž posuzované změny § 136 insolvenčního zákona obsahovaly body 15 a 16 článku I, v tomto znění:

„15. V § 136 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) V rozhodnutí o úpadku spojeném s rozhodnutím o povolení oddlužení, případně kdykoliv po povolení oddlužení, insolvenční soud přikáže plátcí mzdy nebo jiného příjmu dlužníka, aby prováděl srážky za účelem uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce náležící za období do schválení oddlužení. Plátce mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky až do rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí uspokojeny přednostní pohledávky; ustanovení § 391 odst. 2 a § 398 odst. 5 se použijí obdobně. Těmito srážkami však nelze postihnout peněžní prostředky podléhající zajištění podle § 109 odst. 2.“.

Dosavadní odstavce 3 až 5 se označují jako odstavce 4 až 6.

16. V § 136 se na konci textu odstavce 5 doplňují slova „alespoň v minimální výši stanovené prováděcím právním předpisem, a to v rozsahu, ve kterém k úhradě těchto záloh nepostačují peněžní prostředky získané postupem podle odstavce 3“.

27. Zvláštní část důvodové zprávy [K bodům 15 a 16 (§ 136 odst. 3 a 5)] pak navržené změny odůvodňuje takto:

„Navrhuje se rovněž rozšířit provádění srážek z příjmu dlužníka i do úvodní fáze oddlužení (tj. od povolení do schválení oddlužení) za účelem pokrýt náklady insolvenčního řízení a nezasahovat přitom do srážek ve splátkovém kalendáři, které zůstanou určeny věřitelům (tj. snaha zvýšit uspokojení nezajištěných věřitelů).

Rozšíření srážek ověřuje vážnost a poctivost záměru dlužníka, ochotu vynaložit přiměřené úsilí k uspokojení svých věřitelů i schopnost splácet ihned po zahájení insolvenčního řízení.

Ve výsledku bude rozsah srážení stejný jako po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty – sražené částky budou nicméně využity výhradně k pokrytí zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce náležící za období do schválení oddlužení. Pro zajištění plné kompatibility se směrnicí EP a Rady (EU) 2019/1023 o restrukturalizaci a insolvenci nebudou tyto srážky použity k uspokojení nezajištěných věřitelů, neboť k jejich uspokojování dochází až v rámci distribučního schématu po schválení oddlužení. V opačném případě by se totiž prodloužila maximální tříletá doba oddlužení, jejíž zakotvení směrnice požaduje.

Je kladen důraz na ochranu deponovaných srážek vedoucí k reálnému zvýšení uspokojení nezajištěných věřitelů po schválení oddlužení. Nezajištění věřitelé nebudou oproti stávající právní úpravě nijak znevýhodněni, neboť finanční prostředky zajištěné pro účely postižení exekucí srážkami ze mzdy (tzv. „deponované srážky“) budou před výše uvedenými srážkami na úhradu pohledávek insolvenčního správce chráněny a plně v souladu se stávající koncepcí budou po schválení oddlužení nezajištěným věřitelům poskytnuty v rámci standardního distribučního schématu. Nedojde-li ke schválení oddlužení, budou v případě zastavení insolvenčního řízení uvolněny pro oprávněné v exekučních řízeních.

Zejména u středně- a vysoko-příjmových dlužníků bez nařízených exekucí a bez výživného dojde k uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce náležející za období do schválení oddlužení již v prvních měsících po povolení oddlužení. Postup podle odstavce 3 se nepovažuje za zpeněžení majetkové podstaty. Z tohoto důvodu za něj nenáleží insolvenčnímu správci odměna.

Existující povinnost dlužníka hradit zálohu na náklady insolvenčního řízení podle stávajícího § 136 odst. 4 věty druhé insolvenčního zákona (nyní dle odst. 5) se navrhuje modifikovat tím způsobem, aby byl dlužník povinen hradit alespoň minimální měsíční zálohu na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce, a to nezávisle na výši srážky ze mzdy nebo jiných příjmů podle odstavce 3. Minimální měsíční zálohu stanoví prováděcí právní předpis (tzn. vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů). Navrhované řešení pokračuje ve stávající praxi, kdy insolvenční soud ukládá dlužníku povinnost hradit po povolení oddlužení k rukám insolvenčního správce zpravidla částku ve výši 1.089 Kč vč. DPH. Z logiky věci zejména u podnikajících fyzických osob totiž neexistuje plátce mzdy, kterému lze přikázat provádět srážky k rukám insolvenčního správce za účelem úhrady zálohy předvídané odstavcem 3.

S ohledem na výše uvedené předkladatel považuje za důležité zdůraznit, že neuhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce alespoň v minimální výši stanovené prováděcím předpisem dle § 136 odst. 5 brání schválení oddlužení; není však nezbytné v této fázi řízení uhradit zálohy na pohledávky insolvenčního správce náležící za období do schválení oddlužení v plné výši. Navrhovaná úprava by tudíž zásadně neměla způsobovat prodlužování úvodní fáze insolvenčního řízení, která se dle dostupných statistických údajů nejčastěji pohybuje v délce trvání 4-6 měsíců (nezávisle na příjmových poměrech dlužníka). Dle navržené koncepce se osvobození dlužníka podle § 414 nedotýká pohledávek insolvenčního správce náležících za období do schválení oddlužení, a proto i po osvobození dlužníka lze požadovat jejich uspokojení pod hrozbou sankce odejmutí přiznaného osvobození.“

28. Dílo: Kozák, J. – Brož, J., Dadam, A. a kol.: Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. [cit. 2025-4-16]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X (dále jen „Kozák, Brož, Dadam a kol.“), popisuje změny promítnuté s účinností od 1. 10. 2024 v § 136 odst. 3 insolvenčního zákona tak, že „nový odstavec“ rozšířil provádění srážek z příjmu dlužníka i do úvodní fáze oddlužení (od povolení do schválení oddlužení) „za účelem pokrýt náklady insolvenčního řízení a nezasahovat přitom do srážek ve splátkovém kalendáři, které zůstanou určeny věřitelům“. Rozšířením srážek ověřuje zákonodárce vážnost a poctivost záměru dlužníka, ochotu vynaložit přiměřené úsilí k uspokojení svých věřitelů i schopnost splácet ihned po zahájení insolvenčního řízení. Ve výsledku je pak rozsah srážení stejný jako po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty – sražené částky budou nicméně využity výhradně k pokrytí zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce náležící za období do schválení oddlužení. Zákonodárce pak klade důraz na ochranu deponovaných srážek vedoucí k reálnému zvýšení uspokojení nezajištěných věřitelů po schválení oddlužení. Nezajištění věřitelé nejsou oproti předchozí právní úpravě nijak znevýhodněni, neboť finanční prostředky zajištěné pro účely postižení exekucí srážkami ze mzdy (tzv. deponované srážky) jsou před výše uvedenými srážkami na úhradu pohledávek insolvenčního správce chráněny a plně v souladu se stávající koncepcí jsou po schválení oddlužení nezajištěným věřitelům poskytnuty v rámci standardního distribučního schématu. Nedojde-li ke schválení oddlužení, budou v případě zastavení insolvenčního řízení uvolněny zejména pro oprávněné v exekučních řízeních.

29. Ke změnám promítnutým v textu § 136 odst. 5 insolvenčního zákona se v témže díle uvádí, že existující povinnost dlužníka hradit zálohu na náklady insolvenčního řízení byla modifikována tím způsobem, aby byl dlužník povinen hradit alespoň minimální měsíční zálohu na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce, a to nezávisle na výši srážky ze mzdy nebo jiných příjmů podle odstavce 3, s tím, že minimální měsíční zálohu stanoví prováděcí právní předpis (vyhláška o odměně).

30. Další výstupy literatury k danému tématu Nejvyšší soud nedohledal (zřejmě i pro krátký časový odstup od účinnosti vykládané zákonné úpravy). Poznámky k § 136 odst. 3 a 5 v díle Kozák, Brož, Dadam a kol. nemají přidanou hodnotu; jde vesměs o parafrázi zvláštní části důvodové zprávy k pozdějšímu zákonu č. 252/2024 Sb., včetně nesprávného převzetí té její pasáže, ve které se zdůrazňuje „ochrana deponovaných srážek“. Ochranu deponovaným srážkám totiž poskytovalo (mohlo poskytovat) pouze pravidlo navržené vládním návrhem zákona coby poslední věta nového § 136 odst. 3 insolvenčního zákona („Těmito srážkami však nelze postihnout peněžní prostředky podléhající zajištění podle § 109 odst. 2.“), které se ovšem ve výsledné podobě zákona změnilo ve svůj pravý opak („Nestačí-li sražená částka k uhrazení zálohy, postihnou se těmito srážkami i peněžní prostředky podléhající zajištění podle § 109 odst. 2.“). Jinak se text vládního návrhu pozdějšího zákona č. 252/2024 Sb. proměnil (co do konečné podoby § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona) jen tak, že v § 136 odst. 3 insolvenčního zákona se pozměnila [co do limitu nastaveného „prováděcím předpisem“ (rozuměj vyhláškou o odměně) významně] i věta druhá (tak, že místo věty:

„Plátce mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky až do rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí uspokojeny přednostní pohledávky; ustanovení § 391 odst. 2 a § 398 odst. 5 se použijí obdobně.“, obsahuje konečná podoba označeného ustanovení větu: „Plátce mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí uspokojeny přednostní pohledávky, nejvýše však ve výši stanovené prováděcím právním předpisem; ustanovení § 391 odst. 2 a § 398 odst. 5 se použijí obdobně.“).

d) Závěry Nejvyššího soudu

1) K předvídatelnosti zákonů

31. Nejvyšší soud v úvodu vlastních úvah k danému tématu především připomíná, že podle „nálezové“ judikatury Ústavního soudu je jedním ze základních předpokladů fungování právního státu i existence vnitřního souladu jeho právního řádu. Proto je také nutné, aby jednotlivé právní předpisy byly srozumitelné a aby z nich vyplývaly předvídatelné následky (srov. např. nález pléna Ústavního soudu ze dne 4. 7. 2000, sp. zn. [Pl. ÚS 7/2000](#), uveřejněný pod č. 261/2000 Sb.). Obecně lze konstatovat, že neurčitost některého ustanovení právního předpisu je nutno považovat za rozpornou s požadavkem právní jistoty, a tudíž i právního státu (článek 1 odst. 1 Ústavy), toliko tehdy, jestliže intenzita této neurčitosti vylučuje možnost stanovení jeho normativního obsahu pomocí obvyklých interpretačních postupů. Jinými slovy, určitá míra neurčitosti právního předpisu je logickým důsledkem povahy právní normy coby obecného měřítka regulujícího chování právních subjektů. Ústavní soud připomíná ustálenou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále též jen „ESLP“), podle níž požadovaná míra přesnosti zákona závisí především na charakteru vztahů, které upravuje, ale též na počtu a povaze jeho adresátů (srov. např. nález pléna Ústavního soudu ze dne 24. 6. 2003, sp. zn. [Pl. ÚS 44/02](#), uveřejněný pod č. 210/2003 Sb.).

32. K tomu lze dále poukázat na rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 25. 11. 1999, Hashman a Harrupová proti Spojenému království, č. [25594/94](#), který zdůrazňuje, že jedním z požadavků vyplývajících z výrazu „stanoví zákon“ je předvídatelnost. Za „zákon“ lze tedy považovat pouze normu formulovanou dostatečně přesně na to, aby občanovi umožnila přizpůsobit chování. Míra přesnosti vnitrostátní legislativy – která v žádném případě nemůže předvídat všechny eventuality – (přitom) závisí ve velké míře na obsahu příslušného právního nástroje, oblasti, kterou má pokrývat, a počtu a statutu těch, jichž se týká.

33. Předvídatelnost úpravy nastavené změnami § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona bude v dalším výkladu jedním z kritérií pro výklad pravidel o zálohách Nejvyšším soudem.

2) K (ne)odůvodňování rozhodnutí o záloze

34. Před zkoumáním významu změn promítnutých v § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona se Nejvyšší soud nejprve zabýval správností postupu insolvenčních soudů prvního stupně, které neodůvodňují rozhodnutí o záloze na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce vydávaná v režimu § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona.

35. K tomu lze úvodem říci, že pro absenci odůvodnění výroku o záloze není (nemůže být) oporou pravidlo, podle kterého odůvodnění nemusí obsahovat usnesení, jímž se zcela vyhovuje „jinému“ návrhu, jemuž nikdo neodporoval (§ 169 odst. 2 věta první o. s. ř., v insolvenčním řízení přiměřeně aplikovatelný prostřednictvím § 7 insolvenčního zákona). V poměrech insolvenční věci, v níž Krajský soud v Brně toto pravidlo uplatnil, dlužníkův insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení neobsahoval žádný „návrh“ na určení zálohy (záloh). Samotný insolvenční návrh nebo návrh na povolení oddlužení návrhem na určení zálohy není.

36. Pravidlo obsažené v § 136 odst. 4 insolvenčního zákona obsahuje od doby, kdy se stalo součástí insolvenčního zákona (1. 7. 2017), chybu; zjevně totiž vychází z předpokladu, že jsou-li splněny podmínky v něm obsažené, rozhodnutí o úpadku spojené s rozhodnutím o povolení oddlužení nemusí být odůvodněno, jelikož mezi účastníky insolvenčního řízení není o takovém rozhodnutí „spor“. To ale neplatí vždy. Zákonodárce přehlédl, že podle § 390 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona může návrh na povolení oddlužení podat i dlužník, který není insolvenčním navrhovatelem a nesouhlasí s tím, že je v úpadku (v rámci svého procesního postojе dlužník navrhuje insolvenční návrh zamítnout, pro případ, že insolvenční soud přesto dospěje k závěru, že je v úpadku, však navrhuje řešení úpadku oddlužením). Takovému dlužníku pak v případě, že insolvenční soud rozhodne o jeho úpadku a povolí mu oddlužení, zůstává zachováno právo odvolání proti rozhodnutí o úpadku (§ 141 odst. 1 věta druhá a třetí insolvenčního zákona). Rozhodnutí o úpadku, které v takové situaci není odůvodněno (s odkazem na § 136 odst. 4 insolvenčního zákona), je nepřezkoumatelné.

37. Pro odpověď na otázku, zda dané pravidlo lze uplatnit pro rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona je dále významné, že úprava obsažená v § 397 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona, která je součástí části druhé insolvenčního zákona, vylučuje úvahy na téma použitelnosti pravidla formulovaného v § 136 odst. 4 insolvenčního zákona, které je součástí části první insolvenčního zákona pro rozhodnutí o povolení oddlužení, a to vzhledem k § 8 insolvenčního zákona. Pro posouzení, zda rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona nemusí být odůvodněno vzhledem k § 136 odst. 4 insolvenčního zákona nebo vzhledem k § 397 odst. 1 insolvenčního zákona, je tedy určující odpověď na otázku, zda takové rozhodnutí o záloze je součástí rozhodnutí o úpadku dlužníka, potažmo zda je součástí rozhodnutí o povolení oddlužení.

38. Jakkoli zákonodárce učinil předmětnou úpravu součástí ustanovení, které vymezuje obsahové náležitosti rozhodnutí o úpadku, rozhodnutí o záloze je závislé na tom, že insolvenční soud povolí oddlužení. V režimu § 136 odst. 3 insolvenčního zákona přitom příkaz plátcí mzdy nebo jiného příjmu dlužníka (aby prováděl srážky za účelem uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce náležící za období do schválení oddlužení) lze vydat nejen „v rozhodnutí o úpadku spojeném s rozhodnutím o povolení oddlužení“, nýbrž (případně) „kdykoliv po povolení oddlužení“. V režimu § 136 odst. 5 věty druhé insolvenčního zákona se mluví o možnosti rozhodnout o záloze jen pro případ, že s rozhodnutím o úpadku je spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení. Jinak řečeno, podmínkou pro vydání rozhodnutí o záloze je vždy rozhodnutí o povolení oddlužení, nikoli (jen) rozhodnutí o úpadku. Ještě jinak řečeno, rozhodnutí o záloze není (nemůže být) obsahovou náležitostí rozhodnutí o úpadku ani tehdy, spojí-li insolvenční soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení oddlužení (§ 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona, ve spojení s § 148 odst. 3 insolvenčního zákona). Úpravu obsaženou v § 136 odst. 4 insolvenčního zákona proto nelze použít jako oporu pro závěr, že rozhodnutí o záloze vydané podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona nemusí být odůvodněno.

39. Z toho, že vydání rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona je závislé na vydání rozhodnutí o povolení oddlužení, nebo z toho, že (případně) má (nebo může) být jedním z dalších výroků, které obsahuje rozhodnutí o povolení oddlužení, však ještě neplyne, že pro ně (bez dalšího) platí úprava promítnutá v textu § 397 odst. 1 věty čtvrté insolvenčního zákona, jež je i podle způsobu, jakým je formulován celý § 397 odst. 1 insolvenčního zákona, zacílena jen k výroku, jímž se povoluje oddlužení (ten je ve smyslu § 4 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona rozhodnutím o způsobu řešení úpadku oddlužením). Ostatně, i zde lze opět připomenout, že v režimu § 136 odst. 3 insolvenčního zákona příkaz plátcí mzdy nebo jiného příjmu dlužníka (aby prováděl srážky za účelem uhrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce náležící za období do schválení oddlužení) lze vydat nejen „v rozhodnutí o úpadku spojeném s rozhodnutím o povolení oddlužení“, nýbrž (případně) „kdykoliv po povolení oddlužení“. Jinak řečeno, sám zákonodárce přiznal takovému rozhodnutí insolvenčního soudu (na němž může být závislé i rozhodnutí podle § 136 odst. 5 insolvenčního zákona) samostatnou povahu. Ani úpravu obsaženou v § 397 odst. 1 větě čtvrté

insolvenčního zákona proto nelze použít jako oporu pro závěr, že rozhodnutí o záloze vydané podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona nemusí být odůvodněno.

3) K přípustnosti odvolání proti rozhodnutí o záloze

40. Pro prověření správnosti postupů insolvenčních soudů je dále určující posouzení, zda proti rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona je odvolání přípustné. Všechna shora citovaná rozhodnutí insolvenčních soudů demonstrují shodu v tom, že odvolání přípustné není, kdežto na úrovni odvolacích insolvenčních soudů panuje jen shoda částečná [některé senáty Vrchního soudu v Praze vycházejí z teze, že rozhodnutí o záloze na odměnu za přezkum přihlášek pohledávek zákon (v označených ustanoveních) nepředpokládá, takže proti takovému výroku je odvolání přípustné a důvodné].

41. Zejména ze shora citovaných rozhodnutí odvolacích insolvenčních soudů je zřejmé, že v daném kontextu nesprávně interpretují především závěry obsažené v [R 20/2021](#). Tam šlo (v poměrech úpravy obsažené v § 38 odst. 4 insolvenčního zákona) o rozhodování insolvenčního soudu o žádostech insolvenčního správce o povolení zálohy. Případy posuzované v § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona se liší již tím, že adresátem příkazů vydávaných soudem jsou „plátce mzdy nebo jiného příjmu dlužníka“ (§ 136 odst. 3 insolvenčního zákona) potažmo dlužník samotný (§ 136 odst. 5 insolvenčního zákona). Nadto Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích opakovaně vysvětlil, že v režimu § 10 insolvenčního zákona je nutno rozlišovat mezi rozhodnutími, jejichž vydání insolvenčním soudem zákon „ukládá nebo předpokládá“ (§ 10 písm. a/ insolvenčního zákona) a mezi rozhodnutími, která insolvenční soud vydává v rámci své dohlédací činnosti (§ 10 písm. b/ ve spojení s § 11 insolvenčního zákona). Srov. k tomu např. již důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2019, sen. zn. [29 NSČR 9/2018](#), uveřejněného pod číslem 49/2020 Sb. rozh. obč., nebo (podrobněji) důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sen. zn. [29 NSČR 134/2022](#), uveřejněného pod číslem 23/2024 Sb. rozh. obč.

42. Patří-li určitá rozhodnutí insolvenčního soudu mezi ta, jejichž vydání insolvenčním soudem zákon „ukládá nebo předpokládá“, pak to zásadně znamená, že nemůže jít o rozhodnutí vydávaná v rámci „dohlédací činnosti“ insolvenčního soudu, takže pro ně ani nemůže platit výluka z přípustnosti odvolání založená úpravou obsaženou v § 91 insolvenčního zákona.

43. Rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona jsou rozhodnutími, jejichž vydání zákon „předpokládá“. Již proto nejde (při absenci jiných vodítek) o rozhodnutí vydávaná v rámci dohlédací činnosti insolvenčního soudu. Rozhodnutí těch odvolacích senátů Vrchního soudu v Praze, která výrok o odmítnutí odvolání (podle § 218 písm. c/ o. s. ř.) odůvodňují (ve smyslu § 91 insolvenčního zákona a v intencích závěrů [R 20/2021](#)) tím, že jde o rozhodnutí vydané v rámci dohlédací činnosti soudu, tedy správná nejsou. Nesprávná je pak argumentace obsažená v meritorních rozhodnutích těch odvolacích senátů Vrchního soudu v Praze, která výrok o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona, se kterým insolvenční zákon podle jejich názoru „výslovně počítá“ (tedy vyjma výroku o záloze na odměnu z počtu přezkoumávaných přihlášek pohledávek), právě proto řadí k rozhodnutím vydaným v rámci dohlédací činnosti soudu (a tedy k rozhodnutím, proti kterým nemá být přípustné odvolání).

44. Nejvyšší soud tedy uzavírá, že rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona není rozhodnutí vydaným v rámci dohlédací činnosti soudu.

45. V návaznosti na úpravu promítnutou v § 7 insolvenčního zákona pak obecně platí, že proti rozhodnutím insolvenčního soudu, jejichž vydání předpokládá insolvenční zákon, je odvolání přípustné, jestliže o takovém rozhodnutí jinak (tak, že odvolání přípustné není) nestanoví insolvenční zákon, nebo (se zohledněním zásad, na kterých spočívá insolvenční řízení) ustanovení občanského

soudního řádu týkající se sporného řízení, anebo (není-li možné přiměřené použití ustanovení občanského soudního řádu týkajících se sporného řízení) ustanovení zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (srov. opět § 91 insolvenčního zákona, jakož i § 201 o. s. ř.).

46. Zbývá proto určit, zda důvodem odmítnutí odvolání může být (tam, kde šlo o rozhodnutí o dlužnickém insolvenčním návrhu spojeném s návrhem na povolení oddlužení) úprava obsažená v § 141 odst. 1 větě první insolvenčního zákona, potažmo úprava obsažená v § 397 odst. 1 poslední větě insolvenčního zákona.

47. Potud Nejvyšší soud připomíná, že již v rámci úvah o nesprávnosti postupu insolvenčních soudů, která rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona neodůvodňují, uzavřel, že rozhodnutí o záloze není (nemůže být) obsahovou náležitostí rozhodnutí o úpadku ani tehdy, spojí-li insolvenční soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení oddlužení (§ 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona ve spojení s § 148 odst. 3 insolvenčního zákona). Nejde-li o součást rozhodnutí o úpadku, neplatí pro ně ani výluka z přípustnosti dovolání nastavená v § 141 odst. 1 větě první insolvenčního zákona.

48. Ve vztahu k § 397 odst. 1 poslední větě insolvenčního zákona pak Nejvyšší soud opět poukazuje na závěry, jimiž shora vyloučil možnost aplikace § 397 odst. 1 věty čtvrté insolvenčního zákona (jako oporu pro absenci odůvodnění). Nejde-li ani zde (v kontextu způsobu, jakým je formulován celý § 397 odst. 1 insolvenčního zákona) o „rozhodnutí o způsobu řešení úpadku oddlužením“ (§ 4 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona), neplatí tu ani výluka z přípustnosti dovolání nastavená v § 397 odst. 1 poslední větě insolvenčního zákona.

49. Nejvyšší soud dodává, že bez zřetele k tomu, zda zákonodárce zamýšlel připustit odvolání proti rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona, existují za současného právního stavu dobré důvody, pro které by tomu tak mělo být.

50. Tak především § 136 odst. 3 insolvenčního zákona předpokládá, že insolvenční soud udělí příkaz plátcí mzdy nebo jiného příjmu dlužníka, aniž ovšem v daných souvislostech vymezuje „práva a povinnosti“ takového plátce mzdy nebo jiného příjmu dlužníka způsobem obdobným tomu, jenž je obsažen v § 406 odst. 5 větě druhé insolvenčního zákona („O právech a povinnostech plátce mzdy dlužníka po doručení rozhodnutí o schválení oddlužení platí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu o plátcí mzdy při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného.“). Vzhledem k tomu, že podle § 7 insolvenčního zákona, části věty za středníkem, se ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje, znamená to, že na práva a povinnosti plátce mzdy nebo jiného příjmu dlužníka, jemuž insolvenční soud ukládá příkaz podle § 136 odst. 3 insolvenčního zákona, nelze použít ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce v občanském soudním řádu a v zákoně č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučním řádu), a o změně dalších zákonů. Možnost jakékoli analogické aplikace těchto pravidel vylučuje neslučitelnost principů, z nichž vychází právo exekuční na straně jedné a právo insolvenční na straně druhé (vybočení z pravidla obsaženého v § 7 insolvenčního zákona, části věty za středníkem by bylo porušením základní zásady insolvenčního řízení vyjádřené v § 5 písm. a/ insolvenčního zákona).

51. V § 136 odst. 3 insolvenčního zákona zní věta druhá tak, že:

„Plátce mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí uspokojeny přednostní pohledávky, nejvýše však ve výši stanovené prováděcím právním předpisem; ustanovení § 391 odst. 2 a § 398 odst. 5 se použijí obdobně.“.

V části věty za středníkem se odkazuje na obdobné použití § 391 odst. 2 a § 398 odst. 5 insolvenčního

zákona (v obou případech jde o úpravu, která dlužníku dovoluje žádat insolvenční soud, aby mu při schválení oddlužení stanovil nižší než zákonem určené měsíční splátky v rámci splátkového kalendáře).

52. V daném kontextu je zjevné, že pravidla obsažená v označených ustanoveních mají být použita na žádost dlužníka o nižší splátku zálohy. Přitom je zřejmé, že o takové žádosti nerozhoduje (nemůže rozhodovat) „plátce mzdy nebo jiného příjmu dlužníka“, nýbrž insolvenční soud. Je přitom obtížně přijatelné, že dlužník nebude mít k dispozici řádný opravný prostředek (odvolání), jestliže insolvenční soud jeho žádosti nevyhoví, když v režimu odkazovaných ustanovení je odvolání přípustné (srov. § 406 odst. 4 insolvenčního zákona).

53. Na výše uvedeném základě tedy Nejvyšší soud shrnuje, že:

[1] Rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona musí být vždy odůvodněno.

[2] Proti rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 je odvolání přípustné.

4) Absence věcných výstupů Nejvyššího soudu k rozhodnutím o zálohách

54. Za situace, kdy rozhodnutí insolvenčních soudů prvního stupně i rozhodnutí odvolacích insolvenčních soudů vycházejí z nesprávného procesního rámce [insolvenční soudy prvního stupně svá rozhodnutí o záloze nesprávně neodůvodňují a opatřují je nesprávným poučením o nepřípustnosti odvolání a odvolací insolvenční soudy se nesprávně domnívají (zčásti vyjma výroku o záloze na odměnu z počtu přezkoumávaných přihlášek pohledávek), že odvolání proti rozhodnutím o záloze nejsou objektivně přípustná], nepokládá Nejvyšší soud za žádoucí řešit (nad rámec oněch dvou procesních otázek) praktické problémy spojené s aplikací § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona, když očekává, že řada těchto otázek se vyjasní postupem práva při věcném přezkumu řádně odůvodněných rozhodnutí o záloze podle § 136 odst. 3 a 5 insolvenčního zákona.